

[Thorstein Petersen.]

Det var imidlertid et ganske naturligt Fremstød, som skyldtes en eneste Ting, den mest uforfærdede Fiskerbefolkning, som sikkert nogen Side har arbejdet under saadanne Forhold, som sejlede med smaa Skuder med saa ringe Fart, at de intet kunde stille op, hverken over for Undervandsbaade eller over for Overvandsbaade. De sejlede, disse Smaaskuder, forfulgt af Fjenden, men de tjente Penge til Landet. Og vi ser det igen i Perioden 1945—47 og konstaterer, at den Fremdrift, der da kommer, er skabt af de samme Mennesker, som ikke valgte at sætte deres Penge paa en Sparekassebog og saa gaa hjem at sove, men derimod i smaa Grupper dannede Selskaber, der saa købte nye, moderne Skibe. Vi har i Virkeligheden oppe paa Færøerne i dette korte Tidsrum 1940—47 skaffet os det Materiel, som vor Nation har sukket efter gennem hele sit Liv.

Vi har i Virkeligheden aldrig haft ordentlige Levevilkaar paa Færøerne, saa mangelfuldt vort Folk har været udrustet. Jeg skal bare nævne et Eksempel. Under Krigen i 1914—18 var der akkurat de samme Muligheder bare med en Manko: at vort Materiel dengang var saaledes — kan jeg fortælle det høje Folketing —, at der ikke var et eneste Fiskerskib, lille eller stort, der havde Motor; de sejlede som Dødssejlere. Hvad skulde de gøre mod Undervandsbaade? Der var ikke andet at gøre end at sidde hjemme eller forsøge, hvad man kunde gøre i Nærheden af Land.

Saa maa jeg nævne et Par Ord om det, jeg berørte før, Folkeafstemningen i September 1946. Det er sikkert samtlige Medlemmer af dette høje Ting bekendt, hvorledes det er gaaet med Forhandlingerne om Styreformen, siden Krigen endte. Det endte altsaa med en Folkeafstemning den 14. September 1946. Jeg kan dør henvise til det Bilag, der er trykt til Lovforslaget, hvori vi fra vort Partis Side gør opmærksom paa, hvor meget denne Afstemning betyder. Jeg kan i øvrigt gøre opmærksom paa — jeg er overbevist om, at det maa bero paa en Fejltagelse, eller at Erindringen har glippet for den højtærede Statsminister —, at der ved Forelæggelsen af dette Lovforslag om Færøerne overhovedet ikke er talt om noget saa vigtigt som en Folkeafstemning paa Øerne. For vi paa Færøerne mener — og det maa vel Folketinget, der adskillige Gange har diskuteret denne Sag, ogsaa indrømme —, at man ved en Folkeafstemning kommer til den allerfineste og allerstærkeste Afgørelse, som man kan faa af et Folk.

Folkeafstemningen den 14. September 1946 har der været delte Meninger om. Vi har i vort Bilag III klart gjort Rede for vort Partis Stilling, saa jeg skal ikke komme nærmere ind paa det. Jeg vil kun ganske kort fastslaa en Ting: der er sikkert ingen, hverken i dette høje Ting eller andre Steder, der har udtalt eller ment eller tænkt den Tanke, at Folkeafstemningen ikke gav et Resultat, nemlig fuldstændig Forkastelse af det Forslag, der var kommet fra Regeringen i 1946.

Men er vi enige dertil, maa vi ogsaa kunne blive enige om, at det foreliggende Forslag maa forkastes, for det gaar ikke længere, end Forslaget fra 1946 gik. Forslaget fra 1946 blev sendt til Færøerne som yderste Grænse inden for Grundlovens Rammer. Det var paa den Maade, det blev fremstillet, og alligevel sagde det færøske Folk: Nej, vi kan ikke, det rummer ikke det, som er nødvendigt for vort Folk.

Dernæst maa jeg gøre opmærksom paa angaaende dette Punkt, at en Statsforfatningsændring kræver her i det danske Kongerige uhyre meget. Derfor, naar man har haft en Folkeafstemning, kan man saa ved at lave en pludselig Lagtingsopløsning, ved at anmode Kongen om Ret til at opløse Lagtinget, ved det efterfølgende Panikvalg, der blev udskrevet paa den allerkortest mulige Tid, lige akkurat i Løbet af de Dage, der staar i Lagtingsloven, medens Masser af Fiskere var ude paa Havet og ikke kunde komme til at afgive deres Stemme — de er dog den bærende Kraft i vor Nation —, kan man nogen Sinde komme til, at dette Valg skal give et Lagting Ret til at gaa imod Folkeafstemningens Resultat? Jeg synes ikke, det er ret, set i Forhold til hvad man i Danmark kræver for at faa ændret en Grundlovsbestemmelse.

Dernæst maa jeg gøre den højtærede Statsminister opmærksom paa, at jeg synes, Formen for Behandlingen af denne Sag er blevet lidt uheldig. I Lovforslagets Bemærkninger staar der, at man har tænkt, at denne Lov skal have en Indledning, hvori Hans Majestæt Kongen skal skrive, at den er i Overensstemmelse med Vedtagelsen i Færøernes Lagting. Det vil sige, at dette høje Ting staar over for enten overhovedet ikke at behandle denne Sag reelt eller at behandle den ud fra den Forudsætning, at der ikke maa rettes hverken et Komma eller et Bogstav. Jeg maa gøre opmærksom paa denne Form, fordi det er min Mening, at der ingen Ændringer kan gøres, medmindre man forandrer § 16, der siger, at Lovene træder i Kraft den 1. April 1948, og saa sender For-